

Akureyrarbær

Alþingi - Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Akureyri, 07.12.2018
2018110284 / 01-106-05

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um húsnæðisbætur (réttur námsmanna og fatlaðs fólk) 140. mál - umsögn bæjarráðs Akureyar

Bæjarráð hefur á fundi sínum þann 6. desember 2018 gert eftirfarandi bókun:

Lagt fram til kynningar erindi dagsett 27. nóvember 2018 frá velferðarnefnd Alþingis þar sem óskað er umsagnar um frumvarp til laga um breytingu á lögum um húsnæðisbætur (réttur námsmanna og fatlaðs fólks), 140. mál 2018. Þess er óskað að undirrituð umsögn berist eigi síðar en 18. desember nk. á netfangið nefndasvid@althingi.is. Þingskjalið er hægt að sækja á vef Alþingis: <https://www.althingi.is/altext/149/s/0140.html>

Bæjarráð Akureyrar leggur áherslu á mikilvægi þess að komið verði á sanngjörnum úthlutunarreglum húsaleigubóta til nemenda sem leigja saman rými.

Þetta tilkynnist hér með.

Virðingarfyllst,
fyrir hönd bæjarstjóra

Elva Björk Einarsdóttir
sérfræðingur á skjalasafni

13. júní 2019

Efni: Umsögn Hagsmunasamtaka heimilanna um 140. mál á 149. löggjafarþingi

Húsnæðisbætur (réttur námsmanna og fatlaðs fólks)

Með frumvarpi þessu er lagt til réttur fatlaðs fólks og námsmanna til húsnæðisbóta verði rýmkaður, þannig að hann nái til leigu í samnýttu húsnæði óháð tegund þess húsnæðis.

Afstaða Hagsmunasamtaka heimilanna til húsnæðisbóta er sú að almennt séu þær óæskilegar þar sem hverskonar niðurgreiðslur hafa tilhneigingu til að hamla eðlilegri verðmyndun og eru fremur til þess fallnar að viðhalda hærra verði en ella. Húsnæðisbætur eru fjármagnaðar af almenningi sjálfum með skattgreiðslum og því getur enginn þjóðhagslegur ávinningur orðið af þeim á heildina litið. Slíku markmiði er aðeins hægt að ná með því að lækka sjálfan húsnæðiskostnaðinn.

Á hinn bóginn er ljóst að opinber húsnæðisstuðningur, svo sem í formi húsnæðisbóta, getur verið nauðsynlegur fyrir ákveðna hópa sem án hans gætu ekki staðið undir húsnæðiskostnaði, til dæmis vegna lágra ráðstöfunartekna eða sérstakra félagslegra aðstæðna. Þetta getur meðal annars átt við um einmitt þá hópa sem frumvarpi þessu er ætlað að ná til þ.e. fatlaðs fólks og námsmanna sem ekki geta nýtt sér þau búsetuúrræði sem gert er ráð fyrir í núgildandi lögum um húsnæðisbætur. Af þeirri ástæðu eru Hagsmunasamtök heimilanna fylgjandi því að frumvarpið verði samþykkt.

Samband íslenskra sveitarfélaga og Íbúðalánasjóður hafa í umsögnum sínum um frumvarp þetta gert athugasemdir um að leggja þurfi mat á kostnað við þá rýmkun húsnæðisbóta sem lög er til. Þar sem um er að ræða þingmannafrumvarp fylgir slíkt kostnaðarmat ekki með því. Af þessu tilefni má vekja athygli á þeim möguleika að óska slíkra upplýsinga með fyrirspurn til ráðherra, eða eftir atvikum með beiðni níu þingmanna um skýrslu, samkvæmt ákvæðum laga um þingsköp.

- o -

Virðingarfyllst,
f.h. Hagsmunasamtaka heimilanna,

Ásthildur Lóa Þórsdóttir, formadur@heimilin.is

Guðmundur Ásgeirsson, erindreki@heimilin.is

Alþingi
b.t. velferðarnefndar
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Sauðárkrókur, 24. maí 2019
Tilvísun: 201905238
RV/AH

Efni: Umsögn Íbúðalánasjóðs um frumvarp til laga um breytingu á lögum um húsnæðisbætur

I. Almennt

Vísað er til erindis frá nefndarsviði Alþingis, dags. 17. maí 2019, þar sem óskað er umsagnar Íbúðalánasjóðs um breytingu á lögum nr. 75/2016 um húsnæðisbætur, með síðari breytingum (réttur námsmanna og fatlaðs fólks), 140. mál á 149. löggjafarþingi.

II. Umsögn Íbúðalánasjóðs

Íbúðalánasjóður annast framkvæmd laga nr. 75/2016 um húsnæðisbætur og sér um útgreiðslu húsnæðisbóta af hálfu ríkisins. Meginregla laganna er að húsnæðisbætur verða ekki veittar vegna leigu á hluta íbúðarhúsnæðis, svo sem vegna leigu á einstökum herbergjum, nema í ákveðnum undantekningartilvikum. Í þingmannafrumvarpinu sem nú er til umsagnar er lagt til að réttur fatlaðs fólks og námsmanna til húsnæðisbóta verði rýmkaður með því að fella brott ákveðin skilyrði skv. 11. gr. laga um húsnæðisbætur, þannig að undanþágan verði ekki bundin ákveðinni tegund íbúðarhúsnæðis.

Í fyrsta lagi er rétt að taka fram að nú stendur yfir umfangsmikil vinna af hálfu stjórnvalda og hagsmunaaðila við eftirfylgni á niðurstöðum átakshóps ríkisstjórnarinnar sem skilaði 40 tillögum til úrbóta í húsnæðismálum í byrjun janúar. Íbúðalánasjóði hefur verið falið að fylgja tillögunum eftir og fimm ráðuneyti mynda bakhjarla sjóðsins í þeirri vinnu, félagsmálaráðuneytið, forsætisráðuneytið, fjármála- og efnahagsráðuneytið, samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið og umhverfisráðuneytið. Ein af tillögum átakshópsins sneri að því að auka sveigjanleika í útleigu á hluta húsnæðis. Samhliða því að útfæra þær tillögur þarf að gera tillögur um nauðsynlegar breytingar á lögum um húsnæðisbætur þannig að þeir sem leigja hluta húsnæðis standi ekki verr en aðrir gagnvart rétti til húsnæðisbóta. Því er nú í gangi vinna á þessum vettvangi við að endurskoða lög um húsnæðisbætur þar sem lagt er heildstætt mat á nauðsynlegar breytingar og gert ráð fyrir að frumvarp verði lagt fram á haustþingi. Að mati Íbúðalánasjóðs er frumvarp það sem hér er til umsagnar að vissu leyti ótímabært þó svo að sjóðurinn geti vel tekið undir þau sjónarmið sem þar liggja að baki.

Í öðru lagi vill Íbúðalánasjóður jafnframt benda á að önnur tillaga átakshópsins sem er nú til úrvinnslu er sú að áhersla verði lögð á skráningu leigusamninga í opinbera gagnagrunna og útfærðar leiðir til að hvetja aðila til að gera upplýsingar um leiguverð og lengd leigusamninga aðgengilegar. Sjóðurinn vinnur nú að því að útfæra rafræna gátt fyrir þessa skráningu og í samstarfi við félagsmálaráðuneytið tillögur um hvata til að fá

betri upplýsingar um leiguverð og lengd leigusamninga. Að mati sjóðsins er slík skráning grundvöllur þess að hægt verði að gera breytingar álíkar þeim sem lagðar eru til í frumvarpi því sem er til umsagnar. Að öðrum kosti verður erfiðleikum háð að hafa eftirlit með útleigu á hluta af húsnæðis. Að því leyti telur sjóðurinn frumvarpið að sama skapi ótímabært, þær breytingar sem þar eru lagðar til þurfi frekari undirbúning og vinnu sem nú er í gangi hjá Íbúðalánasjóði í tengslum við eftirfylgni með tillögum átakshópsins.

Að lokum vill Íbúðalánasjóður benda á að verði frumvarpið að lögum sé ljóst að fjölga muni í hópi þeirra sem eiga rétt til húsnæðisbóta og þar með auka útgjöld, bæði fyrir ríki og sveitarfélög, við útgreiðslu húsnæðisbóta og sérstaks húsnæðisstuðnings. Að sama skapi muni tillögurnar í óbreyttri mynd skapa aukna vinnu við umsýslu umsókna og aukið eftirlit með þeim með tilheyrandi kostnaðarauka. Fjárlög fyrir árið 2019 gera ráð fyrir 6.168.200.000 kr. til greiðslu húsnæðisbóta eða rétt rúmlega 514 m. kr. á mánuði. Miðað við þær húsnæðisbætur sem þegar hafa verið greiddar út á þessu ári og það fjármagn sem áætlað er í málaflokkinn nú í ár og næstu ár, sbr. fjármálaáætlun ríkisins, er ljóst að ekki er svigrúm til þess að stækka þann hóp sem á rétt til húsnæðisbóta nema með viðbótarfjármagni til málaflokksins, bæði til greiðslu húsnæðisbóta og rekstur starfseminnar. Íbúðalánasjóður tekur því undir umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga um mikilvægi þess að frumvarp af þessu tagi hljóti kostnaðarmat á vinnslustigi máls og matið liggi fyrir áður en málið er tekið til afgreiðslu af hálfu löggjafans.¹

III. Lokaorð

Að öllu ofangreindu virtu telur Íbúðalánasjóður ekki tímabært eða raunhæft að fjalla einangrað um þessar tvær tillögur sem fram koma í frumvarpinu að svo stöddu þar sem sjóðurinn vinnur nú að útfærslu tillagna átakshóps í húsnæðismálum sem fjallar að hluta til um efni frumvarpsins. Að mati Íbúðalánasjóðs væri því ráðlagt að taka til skoðunar þessar breytingar sem hér eru til umfjöllunar samhliða þeirri vinnu.

Virðingarfyllt,

f.h. Íbúðalánasjóðs

Aldís Hilmarsdóttir, frkv.stj. húsnæðisbótasviðs

Regína Valdimarsdóttir, lögfræðingur

¹ <https://www.althingi.is/alttext/erindi/149/149-2545.pdf>

LÍS

Landssamtök íslenskra stúdenta
The National Union of Icelandic Students
Established 2013

Reykjavík, 6. desember 2018

Umsögn um 140. mál 149. Löggjafarþings 2018-2019;

Frumvarp til laga um breytingu á lögum um húsnæðisbætur, nr. 75/2016, með síðari breytingum (réttur námsmanna og fatlaðs fólks).

Landssamtök íslenskra stúdenta eru sammála efni frumvarpsins og lýsa yfir stuðningi við það. Þessi breyting yrði framfaraskref í að bæta kjör stúdenta og stuðlar að frekara jafnrétti til náms óháð efnahag og búsetu. Þá yrði þetta mikilvæg kjarabót fyrir fatlaða stúdenta og fatlað fólk almennt og ekki er vanþörf á.

Fyrir hönd Landssamtaka íslenskra stúdenta

Elsa María Guðlaugs Drífudóttir, formaður

Umsögn Landssamtakanna Proskahjálpar frumvarp til laga um breytingu á lögum um húsnæðisbætur, nr. 75/2016, með síðari breytingum (réttur námsmanna og fatlaðs fólks).

Landssamtökin Proskahjálpar telja mjög mikilvægt í ljósi ástands á húsnæðismarkaði og þess hversu lágar örorkubætur eru hér á landi að réttur fatlaðs fólks til húsnæðisbóta verði eins mikill og nokkur kostur er.

Með vísan til framangreinds styðja samtökin frumvarpið.

Virðingarfyllst,

f.h. Landssamtakanna Proskahjálpar

Bryndís Snæbjörnsdóttir, formaður

Árni Múli Jónasson, framkvæmdastjóri

Alþingi - velferðarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 18. desember 2018

Umsögn Neytendasamtakanna um frumvarp til laga um breytingu á lögum um húsnæðisbætur (réttur námsmanna og fatlaðs fólks), 140. mál.

Neytendasamtökin vísa til tölvupósts frá nefndarsviði Alþingis, dags. 27. nóvember sl., þar sem óskað er eftir umsögn samtakanna um frumvarp til laga um breytingu á lögum um húsnæðisbætur (réttur námsmanna og fatlaðs fólks), 140. mál.

Í frumvarpinu er lagt til að réttur fatlaðs fólks og námsmanna til húsnæðisbóta verði rýmkaður með því að fella á brott ákveðin skilyrði fyrir undanþágu á grundvelli 11. gr. laga um húsnæðisbætur nr. 75/2016.

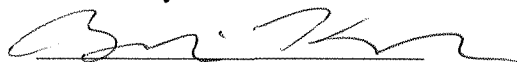
Neytendasamtökin fagna því að unnið sé að því að rýmka rétt umræddra hópa til húsnæðisbóta. Eins og kemur fram í greinargerð frumvarpsins virðist hvorki vera nægilegt framboð af rýmum í heimavist eða námsgörðum tengdum viðurkenndum menntastofnunum fyrir námsmenn né húsnæðisúrræðum í samræmi við 10. gr. laga um málefni fatlaðs fólks nr. 59/1992. Ákveðið hlutfall umræddra hópa þarf því eflaust að leita annarra leiða til að finna sér húsnæði og virðist nokkuð íþyngjandi að það sé gert að skilyrði til að öðlast rétt til húsnæðisbóta að í leiguhúsnæði sé fyrir að fara séreldhúsi eða aðstöðu sem og sérsnyrtingu. Þær breytingar sem unnið er að myndu þá rýmka rétt ákveðins hóps til að finna sér leiguhúsnæði við hæfi t.a.m. með öðrum aðilum án þess að réttur þeirra til húsnæðisbóta kynni að skerðast eða falla brott.

Neytendasamtökin lýsa yfir ánægju með að breytingartillagan stuðli að jafnari rétti til náms óháð búsetu.

Neytendasamtökin gera ekki frekari athugasemdir við frumvarpið að svo stöddu og leggja til að það verði samþykkt.

Virðingarfyllst,

f.h. Neytendasamtakanna

Breki Karlsson, formaður

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. velferðarnefndar
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Reykjavík 3. janúar 2019

1811057SA TP
Málalykill: 00.63

Efni: Breyting á lögum um húsnæðisbætur - 140. mál 149. lp.

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 27. nóvember sl., þar sem Sambandi Íslenskra sveitarfélaga er gefinn kostur á að koma á framfæri umsögn um ofangreint þingmál.

Almennt

Fyrirliggjandi þingmannafrumvarp lýtur efnislega að því að víkka út þann hóp sem lögum samkvæmt á tilkall til húsnæðisbóta. Þingmannafrumvörp svipaðs efnis hafa áður verið flutt og sambandið veitt umsögn um þau. Í þeim umsögnum hefur verið bent á að allar tillögur sem miða að stækkun hóps þeirra sem njóta húsnæðisstuðnings hafi óhjákvæmilega áhrif á útgjöld bæði ríkis og sveitarfélaga.

Að mati sambandsins verður að gera kröfu til þess að þingmannafrumvörp af þessu tagi hljóti kostnaðarmat á vinnslustigi máls og að matið liggi fyrir með formlegum hætti áður en til þess getur komið að málið hljóti afgreiðslu af hálfu löggjafans. Sambandið telur ekki nægjanlegt að slíkt kostnaðarmat fari fram eftir samþykkt frumvarpsins eins og flutningsmenn þess leggja upp með í greinargerð. Er lögð sérstök áhersla á að gildandi skipan á húsnæðisstuðningi við leigjendur byggist á formlegu verkaskiptasamkomulagi milli ríkis og sveitarfélaga, sbr. meðf.

Samkvæmt upplýsingum frá Íbúðalánasjóði (ÍLS) sem annast útgreiðslu húsnæðisbóta af hálfu ríkisins liggur fyrir að sú staða hefur breyst frá því sem var fyrst eftir gildistöku nýs kerfis í upphafi árs 2017, þ.e. að færri sækji um bætur en áætlanir gera ráð fyrir. Af þeirri ástæðu er ekki til staðar svigrúm til útgjaldaauka í áætlunum um útgreiðslu húsnæðisbóta af hálfu ríkisins. Komi til þess að fyrirliggjandi frumvarp verði samþykkt mun það að óbreyttu kalla á endurskoðun ofangreinds samkomulags og að gert sé ráð fyrir útgjaldaauka í fjárlögum 2019, fjárhagsáætlunum sveitarfélaga og fjármálaáætlun vegna komandi ára.

Komi til samþykkis frumvarpsins er afar brýnt að um sé að ræða tímabundið viðbragð við ástandi á leigumarkaði. Sambandið leggst alfarið gegn því að hverfa varanlega frá þeirri skipan að tilkall til húsnæðisbóta sé almennt bundið við tilteknar kröfur um gerð og innréttingu íbúðarhúsnæðis. Telur sambandið raunar að þær kröfur feli í sér tryggingu gagnvart leigjendum og veiti leigusölum nauðsynlegt aðhald. Má færa gild rök fyrir því að lækkun á þroskaldi hvað þetta varðar vinni í reynd gegn því yfirlýsta markmiði að opinber stuðningur stuðli að húsnæðisöryggi. Ennfremur þarf alltaf að tryggja að aðstoð gagnist í reynd þeim sem þurfa mest á honum að halda en og vinni gegn því ástandi að neyð fólks sé viðhaldið vegna hagnaðarsjónarmiða.

Samantekt

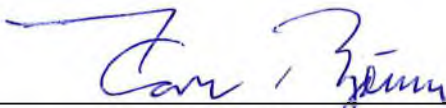
Með vísan til framangreindra sjónarmiða leggst sambandið gegn því að fyrirbyggjandi frumvarp hljóti afgreiðslu.

Sambandið tekur hins vegar undir að við núverandi aðstæður á leigumarkaði þurfi að bæta stöðu þeirra hópa, sem fjallað er um í greinargerð með frumvarpinu, þ.e. námsmanna og fatlaðs fólks. Um þessar mundir er að störfum átakshópur sem falið hefur verið að móta aðgerðir. Sveitarfélögin binda vonir við að þessar aðgerðir skili árangri eins fljótt og auðið er og í þágu þessara hópa.

Jafnframt er unnið að því á vettvangi ÍLS að bæta aðgengi að húsnæðisbótakerfinu, m.a. með fræðsluátaki sem hefur að markmiði að hópar innflytjenda átti sig á þeim húsnæðisstuðningi sem þeim stendur til boða. Þá er unnið að því að samhæfa stuðningskerfi ríkis og sveitarfélaga þannig að það heyri sögunni til að leigjendur þurfi að sækja um aðstoð á tveimur stöðum.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

18. desember 2018

Sæmundargata 4, 105 Reykjavík

UMSÖGN STÚDENTARÁÐS

Frumvarp til laga um breytingu á lögum um húsnæðisbætur (réttur námsmanna og fatlaðs fólk), 140. mál.

Stúdentaráð fagnar því að verið sé að huga að bættum kjörum námsmanna og fatlaðra á leigumarkaði. Líkt og kemur fram í frumvarpinu er meginreglan varðandi þá sem búa í herbergjum með sameiginlegum aðgangi að eldhúsi og baðherbergi sú að þeir njóta ekki húsnæðisbóta, enda telst slíkt fyrirkomulag ekki til „íbúðarhúsnæðis“. Lagt er til, í b-lið 1. gr., að réttur námsmanna til húsnæðisbóta verði rýmkaður. Fram til þessa hafa þeir einir sem leigja í samnýttu húsnæði, á heimavist eða námsgörðum sem tengjast viðurkenndum menntastofnunum innan hins almenna menntakerfis á Íslandi, sbr. c-lið 11. gr. laga um húsnæðisbætur, átt þess kost að fá húsnæðisbætur. Í frumvarpinu er fjallað um til stuðnings breytingunum að ljóst er að slík búsetuúrræði bjóðast ekki öllum þeim sem þess óska, hvort sem það er vegna fjárhagsstöðu eða vegna þess að þeir kjósa að búa með öðrum, og því er þessi lagabreyting lögð til.

Stúdentaráð tekur heilshugar undir það að réttur námsmanna til húsnæðisbóta verði rýmkaður og styður því frumvarpið. Stúdentaráð hvetur nefnd og þing að veita þessu máli brautargengi.

Stúdentaráð vekur jafnframt athygli á því að Félagsstofnun stúdenta (hér eftir FS), sem er starfrækt fyrir stúdenta Háskóla Íslands, getur aðeins þjónustað um 10% stúdenta í dag um íbúð. FS á og rekur um 1.200 leigueiningar en nemendafjöldi Háskóla Íslands er um 12.000 manns. Markmið FS er að geta þjónustað að minnsta kosti 15% og er talsverð uppbygging framundan en stúdentar geta ekki beðið og þurfa að leita annarra úrræða. Í dag eru um 720 stúdentar við Háskóla Íslands á biðlista hjá FS eftir húsnæði.

Byggingarfélag námsmanna (BN) er annað leigufyrirtæki fyrir stúdenta sem fellur undir c-lið 11. gr. laga. Félagið er með samtals 469 leigueiningar í boði fyrir stúdenta á höfuðborgarsvæðinu. Í dag eru milli 400-450 aðilar á biðlista félagsins eftir íbúðum.

Námsmenn hafa sömuleiðis töluvert lægri framfærslu en aðrir hópar samfélagsins, sé miðað við framfærslu Lánasjóðs Íslenskra námsmanna. Grunnframfærsla námslána til einhleyps námsmanns í leigu- eða eigin húsnæði er 184.806 kr. á mánuði. Til samanburðar eru grunnatvinnuleysisbætur 270.000 kr. á mánuði og lágmarkslaun 300.000 á mánuði frá 1. maí 2018. Leiguverð á á höfuðborgarsvæðinu hækkaði um 13% milli áranna 2016 og 2017 og 9,6% milli áranna 2017 og 2018 samkvæmt tölum frá Hagstofunni. Á sama tíma hefur LÍN hækkað húsaleigugrunn námslána um 2,5% milli áranna 2016-17. Framfærsla námsmanna á námslánum heldur því engan veginn í við hækkun leiguverðs.

Ljóst er að þörfin er mikil og brýn og því hvetur Stúdentaráð Alþingi til þess að réttur námsmanna, sem og fatlaðra, til húsnæðisbóta verði rýmkaður.

F.h. Stúdentaráðs Háskóla Íslands
Elísabet Brynjarsdóttir
Forseti